

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ
МЕЃУНАРОДНА ЕКОНОМИЈА НА ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТОТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр.1202-80/45 од 7.6.2019 година, донесена на 171. седница на Наставно-научниот совет на Економски факултет, одржана на 6.6.2019 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област меѓународна економија на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во состав:

- **д-р Силвана Мојсовска**, редовен професор на Економски институт при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (претседател);
- **д-р Весна Георгиева Свртинов**, вонреден професор на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (член);
- **д-р Трајко Мицески**, редовен професор на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (член).

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 23.5.2019 година и во предвидениот рок единствено се пријави **доц. д-р Емилија Митева-Кацарски**.

Пријавата внимателно ја разгледавме и утврдивме дека кандидатката **д-р Емилија Митева-Кацарски**, по основ на распишаниот Конкурс, уредно, навремено и во согласност со барањата во Конкурсот ги има доставено следниве документи:

1. Пријава;
2. Диплома за завршено соодветно образование – за одбранета докторска дисертација и стекната квалификација доктор на економски науки од областа меѓународна економија (1 оригинал и 3 копии заверени кај нотар, веродостојни на оригиналот);
3. Уверение за положени испити и стекната високообразовна квалификација – магистер на економски науки од областа меѓународна економија, со просечен успех 9,85;
4. Уверение за положени испити и стекната високообразовна квалификација – дипломиран економист на студиската програма Меѓународна економија, со просечен успех 9,29;
5. Кратка биографија (4 примероци);
6. Список на објавени научни и стручни трудови и по еден примерок од трудовите;
7. Потврда/сертификат дека се служи со еден странски јазик;
8. Докторски и магистерски труд (по 1 примерок во печатена форма);
9. Уверение за државјанство (1 оригинал);
10. Рецензирана скрипта од областа меѓународна економија (1 примерок во печатена форма и достапна на е-библиотека на УГД);
11. Рецензиран практикум од областа меѓународна економија (1 примерок во печатена форма и достапен на е-библиотека на УГД);
12. Дополнителни потврди и сертификати: сертификати за учество на научни собири во земјава и во странство, потврда за учесник во уредувачки одбор на меѓународно списание во странство, потврда за рецензент на трудови во меѓународно списание во странство, потврда за учество во комисији во работата на Економски факултет при УГД, потврда за ментор на студиски програми на Економски факултет при УГД како и потврда за координатор на пракса.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Економски факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Емилија Митева-Кацарски е родена на 8.9.1982 година во Струмица. Основно образование завршува во ОУ „Гоце Делчев“ – Василево. Средно образование завршува во 2001 година во СОУ „Јане Сандански“ во Струмица – економска насока. Во учебната 2001/2002 година се запишува на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Прилеп на студиската програма Меѓународна економија и дипломира на истиот во 2005 година со просек 9,29. Во академската 2006/2007 година се запишува на постдипломски студии на насоката Меѓународна економија на Економскиот институт при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, каде што во декември 2009 година со просечна оценка од положени испити 9,85 и со успешна одбрана на магистерскиот труд на тема „Каузалната поврзаност на трговијата и процесот на економска глобализација“ се стекнува со научен степен магистер на економски науки од областа на меѓународната економија.

Д-р Емилија Митева-Кацарски понатаму го продолжува високото образование со упис на трет циклус студии по менторски систем, во мај 2011 година, на Економскиот институт при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Кандидатката успешно ја одбранува докторската дисертација од областа меѓународна економија со наслов „Влијанието на нецаринскиот протекционизам врз глобалните трговски текови“ на 3.7.2014 година, со што се стекнува со звањето доктор на економски науки.

Во 2007 година, д-р Емилија Митева-Кацарски се вработува како помлад асистент во областа меѓународна економија на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во 2010 година таа е избрана за асистент, а потоа во 2013 година е реизбрана во истата област. Во тој временски период остварува забележителни научноистражувачки и наставно-образовни активности.

На 3.12.2014 година, д-р Емилија Митева-Кацарски е избрана за доцент при Економскиот факултет во наставно-научната област меѓународна економија. За време на овој изборен период кандидатката има забележителни наставно-образовни и научноистражувачки активности, како што се: наставно-образовен ангажман на предметите Меѓународна економија, Надворешна трговија, Меѓународен бизнис и Царинска политика на наставните кампуси во Штип, Струмица и Скопје, како и наставниот ангажман на предметите Меѓународни економски односи на Правниот факултет и Меѓународен бизнис на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип; учествува на повеќе меѓународни конференции; има објавени научни и стручни трудови во меѓународни списанија; автор е на скрипта и практикум во областа меѓународна економија; член е во неколку научни и стручно-апликативни проекти и слично.

Кандидатката д-р Емилија Митева-Кацарски и денес работи на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип како доцент во наставно-научна област меѓународна економија.

Законски услови согласно со чл. 166, ст. 1 од Законот за високо образование („Сл. весник на РМ“ 82/2018) што треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање вонреден професор:

- 1. Просечен успех од најмалку 8.00 (осум) на интегрираните студии од прв и втор циклус на студии:**

Остварен просечен успех на прв циклус на студии од 9.29 и остварен просечен успех на втор циклус на студии од 9.85.

2. Доктор на науки од научната област во која се избира:

Доктор на економски науки од научната област меѓународна економија на Економски институт при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје во 2014 година.

3. Доцент од научната област во која се избира:

На 3.12.2014 година д-р Емилија Митева-Кацарски е избрана за доцент во научната област меѓународна економија на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

4. Објавени најмалку пет научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации

Има објавено повеќе научни трудови од соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации кои се во целост наведени во доставениот список на трудови, како и објавени во репозиториумот на УГД, а овде ги издвојуваме следниве седум трудови како позначајни:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1	Lazarov, Darko and Lakovic, Tanja and Miteva-Kacarski, Emilija (2017)	The Quality of Financial Information and Stock Market Development: A Panel Data Study for the European Economies.	Contemporary Trends and Challenges in Finance”, Springer Proceedings in Business and Economics, 22. pp. 145-153. ISSN 2198-7254	2007
2	Lazarov, Darko and Miteva-Kacarski, Emilija and Nikoloski, Krume (2016)	An empirical analysis of stock market development and economic growth: the case of Macedonia.	South East European Journal of Economics and Business, 11 (2). pp. 71-81. ISSN 2233-1999 (online)	2013
3	Miteva-Kacarski, Emilija (2018)	Revealed comparative advantage in trade between the Republic of Macedonia and CEFTA 2006.	Economic Review – Journal of Economics and Business, 16 (1). pp. 59-70. ISSN 1512-8962	2011

4	Miteva-Kacarski, Emilija and Cabuleva, Kostadinka and Paceskoski, Vlatko (2018)	Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Czech Republic.	European Journal of Business, Economics and Accountancy, 6 (3). pp. 59-70. ISSN 2056-6018	2013
5	Miteva-Kacarski, Emilija and Stanceva-Gigov, Iskra and Cabuleva, Kostadinka (2015)	Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Federal Republic of Germany.	Economic review: Journal of Economics and Business, 12 (3). pp. 37-43. ISSN 1512-8962	2011
6	Miteva-Kacarski, Emilija and Cabuleva, Kostadinka and Paceskoski, Vlatko (2018)	Analyses of the trade relations between the Republic of Macedonia and Greece.	Knowledge – International Journal, 26.1 (1). pp. 221-226. ISSN 2545-4439	2009
7	Miteva-Kacarski, Emilija and Dimitrova, Janka (2016)	Trade implications of BREXIT	Knowledge – International Journal, 15.2. pp. 605-610. ISSN 1857-92	2009

Наставно-образовна дејност

Наставно-образовниот ангажман на доц. д-р Емилија Митева-Кацарски започнува уште од 2007 година, кога е избрана за помлад асистент во наставно-научната област меѓународна економија на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во 2010 година таа е избрана за асистент, а потоа во 2013 година е реизбрана во истата научна област. Во тој временски период, кандидатката остварува забележителни научноистражувачки и наставно-образовни активности.

На 3.12.2014 година е избрана во доцент на Економскиот факултет во наставно-научната област меѓународна економија. Во временскиот период на избор во звање доцент е ангажирана на прв циклус студии на предметите Меѓународна економија, Надворешна трговија, Царинска политика и Меѓународен бизнис. Во истиот период, кандидатката е член на комисија за изработка на елаборати за прв, втор и трет циклус студии на Економски факултет.

Кандидатката била ментор и член на повеќе дипломски и магистерски трудови како дел од наставно-образовниот процес на студентите на прв и втор циклус студии на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Освен на матичниот, таа е ангажирана на Правниот факултет и на Факултетот за информатика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип на предметите Меѓународни економски односи и Меѓународен бизнис.

Во наставно-образовната дејност, кандидатката е автор на рецензирана скрипта и практикум по предметот Надворешна трговија.

Научноистражувачка дејност

Кандидатката д-р Емилија Митева-Кацарски има забележителни научноистражувачки активности. Во продолжение е наведена листа на научни трудови објавени во референтни научни публикации (научни списанија и зборници на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири), научни проекти и други научно-истражувачки референци:

- I. Трудови објавени во научно списание во кои трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и е индексирано во најмалку една електронска база на списанија со трудови достапна на интернет, како Ebsco, Emerald, Scopus, Web of Science, Journal Citation Report, SCImago Journal Rank или друга база на списанија што ќе ја утврди Националниот совет за високо образование, како и научно списание во кое трудовите што се објавуваат подлежат на рецензија и има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку три земји, при што бројот на членови од една земја не може да надминува две**

третини од вкупниот број на членови:

Miteva-Kacarski, Emilija (2018), *Revealed comparative advantage in trade between the Republic of Macedonia and CEFTA 2006*. Economic Review – Journal of Economics and Business, 16 (1). pp. 59-70. ISSN 1512-8962.

Miteva-Kacarski, Emilija and Cabuleva, Kostadinka and Paceskoski, Vlatko (2018), *Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Czech Republic*. European Journal of Business, Economics and Accountancy, 6 (3). pp. 59-70. ISSN 2056-6018.

Miteva-Kacarski, Emilija and Cabuleva, Kostadinka and Paceskoski, Vlatko (2018), *Analyses of the trade relations between the Republic of Macedonia and Greece*. Knowledge – International Journal, 26.1 (1). pp. 221-226. ISSN 2545-4439.

Paceskoski, Vlatko and Miteva-Kacarski, Emilija and Cabuleva, Kostadinka (2018), *Foreign direct investments and effects in development countries*. Journal of Economics, 3 (2). pp. 41-49. ISSN 1857-9973.

Miteva-Kacarski, Emilija and Paceskoski, Vlatko and Koleva, Blagica (2017), *Анализа на трговските релации меѓу Република Македонија и Република Бугарија*. Knowledge - International journal, 20 (2). pp. 627-632. ISSN 2545 4439 1857-923X.

Miteva-Kacarski, Emilija and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Dimitrova, Janka (2017), *Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Republic of Albania*. Journal of Economics, Vol 2 (1). ISSN 1857-9973.

Dimitrova, Janka and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija (2017), *The capital market functioning in the countries of former Jugoslavija in the period 2007-2017*. Journal of Economics, 2 (2). pp. 14-27. ISSN 1857-9973.

Bunjaku, Flamur and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija (2017), *Cryptocurrencies – advantages and disadvantages*. Journal of Economics, 2 (1). ISSN 1857-9973.

Lazarov, Darko and Miteva-Kacarski, Emilija and Nikoloski, Krume (2016), *An empirical analysis of stock market development and economic growth: the case of Macedonia*. South East European Journal of Economics and Business, 11 (2). pp. 71-81. ISSN 2233-1999.

Miteva-Kacarski, Emilija (2016), *Comparative advantage of the Macedonian export in the Croatian market*. Journal of Economics, 1 (2). ISSN 1857- 9973.

Miteva-Kacarski, Emilija (2016), *Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Republic of Kosovo*. Journal of Economics, 9. ISSN 1857-9973.

Miteva-Kacarski, Emilija and Stanceva-Gigov, Iskra and Cabuleva, Kostadinka (2015), *Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Federal Republic of Germany*. Economic review: Journal of Economics and Business, 12 (3). pp. 37-43. ISSN 1512-8962.

II. Трудови објавени во зборник на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку три земји:

Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija (2018), *Cost accounting in function of quality management*. MAC- MME 2018 Multidisciplinary Academic Conference on Management, Marketing and Economics in Prague, Czech Republic. ISSN 978-80-88085-22-5.

Lazarov, Darko and Lakovic, Tanja and Miteva-Kacarski, Emilija (2017), *The Quality of Financial Information and Stock Market Development: A Panel Data Study for the European Economies*. "Contemporary Trends and Challenges in Finance", Springer Proceedings in Business and Economics, 22. pp. 145-153. ISSN 2198-7254.

Paceskoski, Vlatko and Nikoloski, Krume and Miteva-Kacarski, Emilija (2017), *International debt and developing countries*. In: Challenges of tourism and business logistics in the 21st century »ISCTBL 2017«, 24-25 Oct 2017, Gevgelija, Republic of Macedonia.

Paceskoski, Vlatko and Nikoloski, Krume and Miteva-Kacarski, Emilija (2017), *Process of globalization in the world economy*. In: Challenges of tourism and business logistics in the 21st century »ISCTBL 2017«, 24-25 Oct 2017, Gevgelija, Republic of Macedonia.

Lazarov, Darko and Lakovic, Tanja and Miteva-Kacarski, Emilija (2017), *Does Financial Information Transparency and Objectivity Matter for Stock Market Development? A Panel Regression Analysis for The Selected European Countries*. Research Papers of the Wroclaw University of Economics / Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wroclawiu (482). pp. 121-129. ISSN 1899-3192.

Miteva-Kacarski, Emilija (2016), *Анализа на трговските релации меѓу Република Македонија и Русија*. In: VI Меѓународна научна и практична конференција: Управување на развојот на економските и регионалните системи: евроазиски изгледи, 30-31 Мај 2016, Stip, Macedonia.

Dimitrova, Janka and Nikoloski, Krume and Miteva-Kacarski, Emilija (2016), *Поврзаноста на корпоративното управување и остварените финансиски резултати со изразените ревизорски мислења за финансиските извештаи*. Eleventh International Scientific Conference "Knowledge in practice", 16-18 Dec 2016 Bansko, Bulgaria, 15.1 (11). pp. 121-128. ISSN 1857-92.

Miteva-Kacarski, Emilija and Dimitrova, Janka (2016), *Трговските импликации на Брежзит*. Eleventh International Scientific Conference "Knowledge in practice", 15.2 (11). pp. 605-610. ISSN 1857-92.

Miteva-Kacarski, Emilija (2014), *Нецаринскиот протекционизам во одделни земји во развој*. The International Scientific Conference "Knowledge-Capital of the Future" (held in Bansko, 27-30 Nov 2014) Special Edition, 4. pp. 357-361. ISSN 2334-7449.

III. Учебни помагала (скрипта и практикум):

Miteva-Kacarski, Emilija (2019) *Надворешна трговија (скрипта)*. ISBN 978-608-244-600-4.

Miteva-Kacarski, Emilija (2019), *Надворешна трговија (практикум)*. ISBN 978-608-244-600-4.

IV. Докторска дисертација и магистерски труд:

Miteva-Kacarski, Emilija (2014), *Влијанието на нецаринскиот протекционизам врз глобалните трговски текови*. PhD thesis, Економски институт, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

Miteva-Kacarski, Emilija (2009), *Каузалната поврзаност на трговијата и процесот на економска глобализација*. Masters thesis, Економски институт, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.

V. Научни проекти:

Temjanovski, Riste and Lazarov, Darko and Miteva-Kacarski, Emilija and Paceskoski, Vlatko and Arsova, Monika (2018), *Transport infrastructure as well as a generic resource to boosting the economic growth of the Republic of Macedonia.*

Nikoloski, Krume and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Lazarov, Darko and Dimitrova, Janka and Miteva-Kacarski, Emilija and Georgieva Svrčinov, Vesna and Koleva, Blagica (2015), *Влијанието на квалитетното финансиско известување и корпоративно управување врз ефикасноста на инвестициите и пазарот на капитал во РМ.*

Кратка научна евалуација на некои поважни трудови

Евалуација на трудот: The Quality of Financial Information and Stock Market Development: A Panel Data Study for the European Economies (2017) "Contemporary Trends and Challenges in Finance", Springer Proceedings in Business and Economics, 22. pp. 145-153. ISSN 2198-7254.

Главната цел на трудот е да се испита корелациската врска и каузалната поврзаност помеѓу квалитетот на финансиските информации и нивото на развиеност на пазарот на капитал. Истражувањето е базирано на примерок од 36 европски економии во периодот 2006-2012 преку примена на динамичен панел регресионен модел (систем GMM).

Резултатите од анализата покажуваат позитивна и значајна поврзаност помеѓу квалитетот на финансиските информации и развојот на пазарот на капитал. Ефектите од финансиското известување врз развојот на пазарот на капитал се многу позначајни во случајот на земјите кои не се членки на ЕУ. Дополнително, резултатите укажуваат на тоа дека стапката на раст, странските директни инвестиции, банкарскиот сектор и квалитетот на корпоративното управување се позитивно и значително поврзани со развојот на пазарот на капитал, додека стапката на инфлација и нестабилноста на цените на акциите негативно влијаат врз активностите на пазарот на капитал.

Евалуација на трудот: An empirical analysis of stock market development and economic growth: the case of Macedonia (2016). South East European Journal of Economics and Business, 11 (2). pp. 71-81. ISSN 2233-1999.

Овој труд има две цели. Првата цел е да се испита магнитутадата на корелациската врска помеѓу нивото на развиеност на финансискиот пазар и економскиот раст на група од 14 транзициски економии од регионот на Централна и Југоисточна Европа (ЦИЕ) во периодот 2002-2012 година, додека втората цел е детална анализа на специфичностите на финансискиот пазар во Република Македонија. Во рамките на истражувањето се користени панел регресионен модел (фиксни и случајни ефекти) и динамички панел модел (Генерализиран метод на моменти - ГММ), додека за анализа на финансискиот сектор во Република Македонија е користена компаративна бенцмарк анализа.

Добиените резултати покажуваат дека развојот на финансискиот пазар е позитивен и значително поврзан со економскиот раст во анализираниите земји во периодот 2002-2012 година. Дополнително, компаративната анализа на финансискиот пазар во Република Македонија сугерира дека финансискиот пазар е сè уште недоволно развиен и се соочува со голем број предизвици. Овие предизвици вклучуваат регионална интеграција на пазарот на капитал и усогласување на правните и институционалните рамки, како што се стечајните постапки, стандардите за сметководство и известување, регулаторните тела во јавниот сектор, корпоративното управување и либерализираниот трговски режим.

Евалуација на трудот: Revealed comparative advantage in trade between the Republic of Macedonia and CEFTA 2006. Economic Review – Journal of Economics and Business, 16 (1). pp. 59-70. ISSN 1512-8962.

Целта на овој труд е да ги идентификува секторите во кои Република Македонија има компаративна предност при извозот во останатите земји членки на ЦЕФТА 2006. Стекнатата компаративна предност на Република Македонија во однос на останатите земји од ЦЕФТА 2006 е пресметана за временскиот период 2006-2014 година, преку користење

на Стандардната меѓународна трговска класификација, Ревизија 4. При истражувањето се користени следниве квантитативни методи: ТПО (The index of trade openness), ТБИ (Trade Balance Index), Balassa's RCA (The export index of revealed comparative advantage), RSCA (The export index of revealed symmetric comparative advantage), како и СЕР (The index of comparative export performance). Резултатите од истражувањето укажуваат на фактот дека во случајот со Република Македонија е регистриран висок индекс на трговска отвореност во споредба со останатите земји членки на ЦЕФТА 2006. ТБИ индексот покажува дека во анализираниот временски период Република Македонија во континуитет се јавува во својство на нето извозник на производи од категоријата тутун и пијалаци, RCA и RSCA индексите бележат позитивни вредности во категоријата сировини кои не се храна (освен гориво) и категоријата хемиски производи, додека СЕР индексот кој е пресметан за категорија тутун и пијалаци покажува изразена компаративна предност на Република Македонија во однос на останатите земји членки на ЦЕФТА 2006.

Евалуација на тргодом: Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Czech Republic. European Journal of Business, Economics and Accountancy, 6 (3), pp. 59-70. ISSN 2056-6018.

Тргувајќи од фактот дека секоја земја поседува компаративна предност во производството на одредени стоки и услуги, целта на овој труд е да ги идентификува секторите во кои Република Македонија има компаративна предност во трговската размена со Република Чешка. Во емпириската анализа се користени индексите RCA и RSCA (Revealed Comparative advantage и Revealed Symmetric Comparative Advantage), за временскиот период 2006-2015 година. Анализата на вредноста, динамиката и структурата на трговската размена меѓу Република Македонија и Република Чешка укажува на фактот дека постои континуиран трговски дефицит на македонска страна во временскиот период 2006-2015 година. Од друга страна, пак, обемот на трговска размена меѓу двете земји бележи тенденција на раст. Преку применетата RCA и RSCA методологија се доаѓа до констатацијата дека во анализираниот временски период, компаративната предност на македонскиот извоз на чешкиот пазар континуирано е присутна кај категориите храна и тутун и пијалаци. Резултатите од анализата ја потврдуваат реалната состојба. Од 2010 година, компаративната предност е присутна и кај категоријата машини и транспортна опрема, што се должи на променетата извозна структура и извозот на делови и прибор за моторни возила. Според класификациите на Hinlopen and Marrewijk, пресметаната компаративна предност на македонскиот извоз на чешкиот пазар се движи во границите од слаба до умерена. Единствено, силна компаративна предност е евидентирана кај категоријата тутун и пијалаци во 2011 година.

Евалуација на тргодом: Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Federal Republic of Germany. Economic review: Journal of Economics and Business, 12 (3), pp. 37-43. ISSN 1512-8962.

Имајќи го предвид фактот дека Сојузна Република Германија е најзначаен надворешнотрговски партнер на Република Македонија, во овој труд е направена анализа на вредноста, динамиката и структурата на размената меѓу Република Македонија и Сојузна Република Германија за временскиот период 2001-2013 година. Анализираниа е и конкурентноста на македонските производи на германскиот пазар заради утврдување на категориите на производи со компаративна предност. Резултатите од анализата укажуваат на фактот дека во временскиот период од 2009 до 2013 година, Република Македонија остварува трговски суфицит во размената со СР Германија како резултат на извозот на катализатори на носачи на благородни метали и нивни соединенија, за која категорија на производи земјата поседува и компаративна предност во размената со СР Германија, што е резултат на работата на компанијата Џонсон Мети во слободната економска зона Бунарџик. Согласно со анализата, билатералната трговија меѓу двете земји е значајно интензивизирана и трговските релации се позитивни и продуктивни. Трговскиот суфицит во размената со Германија во последните неколку години е реален доказ за позитивните ефекти од големите инвестиции кои ги спровеле германските фирми во Република Македонија.

Евалуација на тродот: Analyses of the trade relations between the Republic of Macedonia and Greece. Knowledge – International Journal, 26.1 (1). pp. 221-226. ISSN 2545-4439.

Емпириските анализи во овој труд укажуваат на трговски дефицит на македонска страна во трговската размена со Грција. Во анализираниот временски период (2006-2015), преку примена на Балаша индексот е дојдено до констатацијата дека Република Македонија има изразена компаративна предност во трговската размена со Грција во неколку категории и тоа: пијалаци и тутун, суровини кои не се храна, освен гориво и разни готови производи. Пресметаната компаративна предност се потврдува преку зголемениот извоз на тутун, неизжилен, плоснато валани производи од железо и нелегиран челик, женски блузи и кошули, метална руда и отпадоци од метал, семе од маслодајна репка, како и други производи од крзно. Во насока на зголемување на трговската размена меѓу двете земји, согласно со анализата неопходно е да се интензивираат деловните односи, да се обезбеди заеднички настап на трети пазари, како и заедничко реализирање на проекти од ЕУ фондовите.

Евалуација на тродот: Trade implications of BREXIT. Knowledge – International Journal, 15.2. pp. 605-610. ISSN 1857-92.

Предмет на анализа во овој труд се импликациите од излегувањето на Велика Британија од ЕУ, со посебен акцент на економските и трговските импликации. Резултатите од анализата укажуваат на фактот дека наспроти тврдењата на многу аналитичари, постои веројатност дека влијанието на Брежит врз трговијата ќе биде релативно мало. Исто така, постои веројатност дека напуштањето на ЕУ позитивно би се рефлектирало врз надворешниот сектор, доколку Велика Британија би ја искористила нејзината трговска слобода во креирање на сопствени трговски договори. Производствениот сектор во економијата би се соочил со поголема неизвесност во споредба со секторот на услугите, поради содржината на трговскиот договор кој би бил склучен со ЕУ. Согласно со анализата во трудот, можноста да се наметнат царини при извоз на добра во ЕУ ги намалува надежите, додека можноста да се зголеми трговијата со другите земји преку зголемена конкурентност или поефтини инпути ги зголемува надежите од Брежит.

Евалуација на тродот: Анализа на трговските релации меѓу Република Македонија и Република Бугарија, Knowledge - International journal, 20 (2). pp. 627-632. ISSN 2545-4439 1857-923X.

Во овој труд е направена анализа на вредноста, динамиката и структурата на надворешнотрговската размена меѓу Република Македонија и Република Бугарија за временскиот период 2006-2015 година. Анализирана е и конкурентноста на македонските производи на бугарскиот пазар заради утврдување на категориите на производи со компаративна предност преку користење на Балаша индексот и Стандардната меѓународна трговска класификација. Емпириските анализи укажуваат на континуиран трговски дефицит на македонска страна во трговската размена со Република Бугарија. Во анализираниот временски период (2006-2015), Република Македонија има изразена компаративна предност во трговската размена со Република Бугарија во неколку сектори и тоа: секторот суровини (кои не се храна), освен гориво (континуирана компаративна предност во анализираниот временски период), секторот пијалаци и тутун како и секторот хемиски и сродни производи. Пресметаната компаративна предност се потврдува со зголемениот извоз на руди на олово и концентрати, руди на цинк и концентрати и руди на бакар и концентрати, производи од железо и челик, лекови, тутун, како и вино од свежо грозје. Градежниот сектор, металната и електроиндустријата, хемиската и фармацевтската индустрија, текстилната индустрија, прехранбената и преработувачката индустрија, како и туризмот се круцијалните сектори преку кои би се интензивирала соработката и размената меѓу двете земји.

Евалуација на тродот: Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Republic of Albania. Journal of Economics, Vol 2 (1). ISSN 1857-9973.

Емпириските анализи во овој труд укажуваат на континуиран трговски суфицит

на македонска страна во трговската размена со Република Албанија. Во анализираниот временски период (2006-2015), преку примена на Балаша индексот е дојдено до констатацијата дека Република Македонија има изразена компаративна предност во трговската размена со Република Албанија во неколку сектори и тоа: секторот храна, животински и растителни масла, масти и восоци, производи класирани според материјалот, како и машини и транспортна опрема. Пресметаната компаративна предност се потврдува со зголемениот извоз на нафта и нафтени масла, производи од железо и челик, портланд цемент, лекови итн.

Резултатите од анализата укажуваат на фактот дека земјоделството, туризмот, градежништвото, преработката на дрво и производството на мебел, се клучните сектори кои можат да го раздвижат недоволниот обем на трговска размена меѓу Македонија и Албанија. Исто така, подобрувањето на размена на информации за економските и трговските активности во двете земји, зајакнување на активностите за промоција на извозот на македонските производи на албанскиот пазар, заедничка туристичка понуда на прекуграничната област, развој на униформирана методологија за класификација на објектите поврзани со туризмот меѓу Македонија и Албанија, зајакнување на контролата на квалитетот и лабораториски испитувања, поддршка за подобрување на размената на информации меѓу националните статистички организации, како и поддршка за иновации во секторот на мали и средни претпријатија во Македонија и Албанија, се активности кои на краток и среден рок во одредена мера би овозможиле интензивирање на трговската размена меѓу двете земји.

Евалуација на тргодом: Analysis of the trade relations between the Republic of Macedonia and the Republic of Kosovo. Journal of Economics, 9. ISSN 1857-9973.

Косово е една од ретките земји со кои Македонија има позитивно салдо во трговската размена и оттука во овој труд е направена анализа на вредноста, динамиката и структурата на размената меѓу Република Македонија и Република Косово за временскиот период 2009-2013 година. Според презентираниите податоци во трудот, најизвезувани производи од Република Македонија во Република Косово се: нафтени деривати, цемент, производи од челик и железо, како и лекови и цигари, додека најмногу се увезуваат заварени цевки, минерална и газирана вода и безалкохолни пијалаци, остатоци од легиран челик и пластични маси. Анализираниа е и конкурентноста на македонските производи на косовскиот пазар заради утврдување на категориите на производи со компаративна предност. Резултатите од анализата укажуваат на фактот дека Република Македонија поседува компаративна предност во извозот на повеќе категории на производи согласно Стандардната меѓународна трговска класификација, од кои посебно се издвојуваат суровините, хемиските производи и производите класирани според материјалот.

Евалуација на тргодом: Comparative advantage of the Macedonian export in the Croatian market. Journal of Economics, 1 (2). ISSN 1857- 9973.

Целта на овој труд е да се идентификуваат категориите на македонски производи кои имаат компаративна предност на хрватскиот пазар. Анализата се однесува на временскиот период 2006-2013 година, при што е користена Стандардната меѓународна класификација на производите, ревизија 4 како и Балаша индексот за пресметка на компаративната предност. Резултатите од анализата укажуваат на фактот дека Република Македонија поседува компаративна предност во извозот на повеќе категории на производи на хрватскиот пазар, од кои посебно се издвојуваат храната, тутунот и пијалациите како и производите класифицирани според материјалот. Согласно со презентираниите податоци во трудот, намалената трговска размена меѓу двете земји во 2013 година се должи на реструктурирањето на Хрватска за влез во Европската Унија и излез од ЦЕФТА. По влезот на Хрватска во ЕУ, економската и трговската соработка продолжува согласно со Спогодбата за стабилизација и асоцијација (ССА) меѓу Република Македонија и ЕУ. Хрватска веќе ги нема привилегиите од ЦЕФТА договорот. За нивните производи има дополнителни давачки. Анализите на македонските институции покажале дека во просек хрватските производи ќе поскапат за 10%. Австриската Ерсте групација, пак, оценува дека отстапувањето на Хрватска од ЦЕФТА ќе ја намали конкурентноста, а со тоа и извозот

на нивните прозиви во целиот регион. Проектиите во трудот укажуваат на фактот дека хрватските компании би правеле обиди да инвестираат директно во Македонија односно да отворат фирми во Република Македонија се со цел повеќе да не увезуваат туку директно од Република Македонија да ги искористат поволностите од ЦЕФТА и да извезуваат во земјите од Западен Балкан.

Евалуација на трудот: Нецаринскиот протекционизам во одделни земји во развој. The International Scientific Conference “Knowledge-Capital of the Future” (held in Bansko, 27-30 Nov 2014) Special Edition, 4. pp. 357-361. ISSN 2334-7449 (Online).

Во овој труд се анализираат резултатите од пилот проектот на УНКТАД за собирање и квантифицирање на нецаринските мерки во пет земји во развој: Бразил, Чиле, Индија, Филипини и Тајланд, кој на иницијатива на Меѓународниот трговски центар, во 2010 година е проширен со проектните активности на Тунис и Уганда. Истражувањето овозможува подобро да се разберат трговските мерки на главните извозни дестинации на земјите во развој, како што се САД, ЕУ, Јапонија и новите земји во развој, како и да се обезбеди увид во нивните трговски регулативи. Според презентираниите податоци во трудот, активностите во врска со нецаринските бариери директно или индиректно имаат влијание врз конкурентноста и пазарниот пристап, посебно за земјите во развој. Преку агрегирање на податоците се олеснува процесот на идентификација на нецаринските мерки, што е од суштинска важност за земјите во развој целосно да се вклучат во процесот на регулирање на нецаринските мерки, особено на санитарните и фитосанитарните мерки и техничките бариери во трговијата. Од анализираните фирми, 51% од нецаринските мерки со кои се соочуваат се поврзани со техничките бариери во трговијата, додека 34% со санитарни и фитосанитарни мерки. Останатите мерки, како што се контрола на цените на стоките пред испорака, контрола на квантитетот на стоките, финансиските и други мерки опфаќаат само 10,5% од вкупните нецарински мерки со кои се соочуваат фирмите извознички. Слични резултати се констатирани и за фирмите кои увезуваат.

Евалуација на трудот: Анализа на трговските релации меѓу Република Македонија и Русија. VI Меѓународна научна и практична конференција: Управување на развојот на економските и регионалните системи: евроазиатски изгледи, 30-31 Мај 2016, Стрп, Macedonia.

Предмет на анализа во овој труд се вредноста, динамиката и структурата на надворешнотрговската размена меѓу Република Македонија и Русија за временскиот период 2006-2013 година. Пресметана е и компаративната предност на македонските производи на рускиот пазар со користење на Стандардната меѓународна трговска класификација и Балаша индексот. Резултатите од анализата ја потврдуваат реалната состојба. Имено, Република Македонија точно знае кои се нејзините компаративни предности на рускиот пазар. Произведува квалитетна храна за каква што има најмногу има потреба во Русија и тоа се производите на кои се става фокус во однос на извозот. За да се намали дефицитот потребно е да се искористат компаративните предности на македонските компании во однос на потребите на рускиот пазар. Русија е голем потрошувач на лекови, а истовремено и голем пазар за пласман на прехранбените производи. Македонската економија, од друга страна, има добар потенцијал во делот на хемиската индустрија, во производството на лекови и препарати, како и во производството и преработката на земјоделско-прехранбените производи, како што може да се види и од анализата. За да се поттикнат овие гранки, државата е подготвена да им помогне на фирмите за воспоставување соработка да формира дистрибутивни центри во Руската Федерација за македонските земјоделско-прехранбени производи, како и да помогне во нивната промоција преку саемски манифестации, изложби и слично. Во анализираниот временски период, компаративната предност на македонскиот извоз е континуирано присутна и во извозот на машини и транспортни уреди.

Евалуација на трудот: Does Financial Information Transparency and Objectivity Matter for Stock Market Development? A Panel Regression Analysis for The Selected European Countries (2017). Research Papers of the Wrocław University of Economics (482). pp. 121-129. ISSN 1899-3192

Трудот се обидува да одговори на прашањето дали финансиската транспарентност и објективноста во финансиското известување се важни за развојот на пазарот на капитал. Во тестирање на оваа хипотеза е користен примерок од 38 избрани европски економии за периодот 2006-2014 со примена на динамичка панел регресионен модел (генерализиран метод на моменти). Примената на стандардите за ревизија и известување (SARS) се користи како репрезентативна варијабла за мерење на финансиската транспарентност и објективноста, додека капитализираноста на берзата во однос на БДП е најчесто користена варијабла за мерење на развиеноста на пазарот на капитал.

Добиените резултати покажуваат дека квалитетот на финансиските информации има позитивно и значајно влијание врз развојот на пазарот на капитал откако ќе се контролираат стандардните макроекономските и финансиските детерминанти кои влијаат врз пазарот на капитал. На овој начин емпириски ја потврдуваме првичната теза дека квалитетот на финансиското известување е една од најважните детерминанти на развојот на пазарот на капитал, при што таквото позитивно влијание на квалитетот на финансиското известување и ревизија врз развојот на пазарот на капитал е многу позначително во случај на земјите-членки на ЕУ.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката доц. д-р Емилија Митева-Кацарски, покрај реализираните наставно-образовни и научноистражувачки активности, има остварено и други активности од стручно-апликативна и организациско-развојна дејност.

Дел од тие активности се публикација на трудови во стручни (научно-популарни) списанија и реализирани стручно-апликативни проекти:

I. Трудови во стручно (научно-популарно) списание:

Koleva, Blagica and Gorgieva-Trajkovska, Olivera and Miteva-Kacarski, Emilija (2019), Сметководствените информации – квалитетна алатка за ефективен перформанс на претпријатијата. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Годишен зборник, 17. ISSN 1857-7628.

Cabuleva, Kostadinka and Miteva-Kacarski, Emilija and Paceskoski, Vlatko (2018), Анализа на трговските релации меѓу Европската Унија и Кина. Годишен зборник 2018, Економски факултет, 15. pp. 189-196. ISSN 1857-7628.

Miteva-Kacarski, Emilija (2017), Учеството на малите и средните претпријатија во меѓународната трговија: можности и предизвици. Годишен зборник на Економски факултет, УГД, 11. pp. 49-60. ISSN 1857-7296.

Koleva, Blagica and Miteva-Kacarski, Emilija and Markova, Verica (2017), Анализа на трошоците и нивното влијание врз ефикасноста на работењето на претпријатијата. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Економски факултет, XIII. pp. 131-139. ISSN 1857-7628.

Miteva-Kacarski, Emilija (2016), Предизвиците и ефектите од спроведувањето на договорот за олеснување на трговијата во рамките на СТО. Годишен зборник 2016, Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 9. ISSN 1857-76-28.

Miteva-Kacarski, Emilija (2016), Алтернативни извори на финансирање на трговијата. Годишен зборник на Економски факултет, X. ISSN 1857-7296.

Miteva-Kacarski, Emilija and Cabuleva, Kostadinka (2015), Меѓународната трговија пред и после глобалната економска криза. Годишен Зборник 2015, Економски факултет, УГД-Штип, 7. pp. 41-48. ISSN 1857- 7628.

Miteva-Kacarski, Emilija and Cabuleva, Kostadinka (2015), Улогата на земјите во развој во меѓународната трговија. Годишен зборник 2015, Економски факултет, 8. ISSN 1857-7628.

Paceskoski, Vlatko and Miteva-Kacarski, Emilija (2014), Нерамномерната распределба на доходот во ера на глобализација. Годишен зборник 2014, Економски факултет, УГД-Штип, 6. pp. 99-108. ISSN 1857- 7628.

Miteva-Kacarski, Emilija and **Paceskoski, Vlatko** (2014), *Последиците од мултилатералните трговски договори во рамките на СТО за земјите во развој*. Годишен зборник 2014, Економски факултет, УГД-Штип, 6. pp. 117-124. ISSN 1857- 7628.

I. Стручно-апликативни проекти и експертизи:

1. **Dimitrova, Janka** and **Gorgieva-Trajkovska, Olivera** and **Miteva-Kacarski, Emilija** and **Dimitrova, Eftimija** (2018), *Shared Entrepreneurship Environment for Creative Youth*.

Во однос на организациско-развојна дејност, кандидатката ги реализира следниве активности:

- Членство во меѓународен уредувачки одбор на меѓународно списание во странство: Asian Journal of Economics, Business and Accounting <http://www.journalajeba.com/index.php/AJEBA/about/editorialTeam>;
- Членство во LSEE-CEFTA Academic Network: <http://www.lse.ac.uk/LSEE-Research-on-South-Eastern-Europe/Research/CEFTA-LSEE-RN/People/People>;
- Членство во издавачки совет на Годишен зборник на Економски факултет, Универзитет „Гоце Делчев”-Штип https://e-lib.ugd.edu.mk/resursi/zbornici/ekonomski/Zbornik_ekonomski_2018-vol-16.pdf;
- Членство во факултетски комисији: (комисија одговорна за прием на документи и уписи на студенти, комисија за изготвување на елаборати за прв и втор циклус на студии, комисија за разгледување на барања од студенти, ментор на студиски програми, координатор за пракса);
- Организатор на стручна дебата и гостувања на експерти од релевантни институции, пред сè, претставници од Царинската управа на Република Северна Македонија, како и претставници од бизнис секторот.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложената документација, Комисијата констатира дека на распишаниот Конкурс за избор на наставник за сите звања за научна област Меѓународна економија на Економскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип единствено се пријавила само кандидатката д-р Емилија Митева-Кацарски.

Во согласност со Законот за високо образование и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и по деталното разгледување на комплетно доставената документација пропишана во Конкурсот, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката доц. д-р Емилија Митева-Кацарски ги исполнува сите услови за избор во наставно-научно звање вонреден професор.

Врз основа на наставно-образовната, научноистражувачката, стручно- апликативната и севкупната активност во периодот од избор во доцент до денес, Комисијата го верификува академскиот развој (наставно-образовен, научно-истражувачки, стручно-апликативен и организациско-развоен) на кандидатката доц. д-р Емилија Митева-Кацарски преку остварени вкупно 206,5 поени (НО30+НИ133,5+САОР43).

Според изнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Економски факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип доц. д-р Емилија Митева-Кацарски да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област меѓународна економија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Силвана Мојсовска, редовен професор на Економски институт при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, претседател, с.р.

Д-р Весна Георгиева-Свртинов, вонреден професор на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, член, с.р.

Д-р Трајко Мицески, редовен професор на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р.б.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање доцент	1	30			30
	ВКУПНО					30
Р.б.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				Вкупно
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	
3.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание со импакт фактор (прв автор, втор автор, останати автори)	(втор автор, реден број 9) $1 \times 10 = 10$				10
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)	(прв автор, реден број 1,2,3,5,6,10,11,12) $8 \times 9 = 72$ (втор автор, реден број 4) $1 \times 6 = 6$ (останати автори, реден број 7,8) $2 \times 3 = 6$				84
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (реден број 15 и 16 во земјата, реден број 13,14,17,19,20,21 во странство)	2	2	6	3	22
6.	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјата и во странство (реден број 18)	1	1,5			1,5
7.	Одбранета докторска теза (реден број 30)	1	8			8
8.	Одбранет магистерски труд (реден број 31)	1	4			4
9	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) реден број 27	1	2			2

10.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати)	2x1 =2				2
	ВКУПНО					133,5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Труд во стручно (научно-популарно) списание (реден број 28,29,30, 31,32,33, 34,35,36,37)	10	2			20
3.	Учесник во научен проект (реден број 38)	1	5			5
5.	Член на факултетски орган, комисија	9	2			18
	ВКУПНО					43
	Поени кои се однесуваат на целокупната актива на кандидатот	НО	НИ	САОР		
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ	30	133.5	43		206,5